

אווה פריד אהבה את שופן

שושנה קירש

שפרטו על המיתרים הקשיחים, ועברו חודשים רבים עד שהצליחו להוציא צליל נקי של אקורד בודד, וזאת לא לפני שחבשתי בפלסטרים את כריות ארבע אצבעות יד שמאל, יום אחר יום.

האגודל שהתחבא מאחורי צוואר הגיטרה – היה מוגן.

בתום שירותי הצבאי, במחצית שנת '73, הושמע לראשונה שירו של בארי מנילו "Could It Be Magic" בכל תחנות הרדיו שהיו אז, ומיד הפך ללהיט היסטרי. בהתחלה לא היה ברור לי מדוע אני פורצת בכי כל אימת שנוגן מעל גלי האתר, ולקח לפחות שבועיים ימים עד שעלה בידי לזהות את הפתיחה המפורסמת, מה עוד שבראינות הרבים בהם התראיין מנילו, סיפר כי השיר נכתב בעצם בהשראת הפרלוד בדו מינור של שופן, אותו הפרלוד שתמיד גרם לאווה פריד להתייפח.

השנים חלפו כמו שלשנים יש הנטייה לעשות, אך אווה פריד מעולם לא נשכחה מליבי, והחלטתי לחפש אותה. היות שכל שזכרתי היה שבזמנו התגוררה בפתח-תקווה, פניתי לתכנית הרדיו "המדור לחיפוש קרובים", והם חזרו אליי עם הידיעה כי בתה של אווה, יהודית, אותרה ותשמח לשוחח עמי. ואכן בו ביום הרמתי טלפון, ובלי טיפת היסוס שאלתי בהתרגשות הולכת וגוברת שאלות רבות אודותיה. בתה, שהקשיבה קשב רב, קטעה אותי לפתע ולחשה: "אימא הלכה לעולמה בשיבה טובה לפני כחודש, ובדיוק הבוקר נערך טקס גילוי המצבה". התכווצתי. אין נורא יותר ממאוחר מדי. ניסיונותי להעלות זיכרונות נתקלו בחומה בצורה. לא די ששפטתי את עצמי לחומרה, ניכר היה כי גם יהודית הייתה מעט מסויגת: "למה לא התעניינת בה קודם? נכון שאימא אהבה מאוד את שופן, אך מה שגרם לה להיות מאושרת יותר מכל היה לפגוש בתלמידיה מדי פעם ולחוש גאווה גדולה שהפכו לנגני פסנתר מפורסמים או למוסיקאים כמוך הכותבת ומלחינה שירים לזמרים".

יהודית סירבה לשלוח אליי תמונה של אווה, וביקשה להשאיר את הדברים כמות שהם. היא חזרה וטענה כי במותה נסגרו כל המעגלים, ולא נותרו סוגיות לא פתורות, ואין טעם לדבר על זה עוד.

אווה פריד אהבה את שופן, ובסיום כל שיעור נהגה לנגן את אחד הנוקטורנים, הבלדות, או הפרלודים שלו, וכינתה אותו "גדול משוררי הפסנתר", וכאשר ניגנה את הפרלוד בדו מינור, הטרגי מכולם, או אז היו עיניה הכחולות בהירות מתמלאות דמעות אשר הרטיבו את לחייה, אבל היא מעולם לא נתנה לזה להפריע לנגינתה תוך שהיא שוכחת לגמרי מהתלמיד הבא הממתין לה בחדר השני.

היו אלה שנות השבעים המוקדמות, ואני, חיילת נמרצת במדים, גמרתי אומר להגשים את חלום חיי וללמוד לנגן על פסנתר – ויהי מה. אווה הייתה אישה יפהפייה בשנות החמישים לחייה, ושיערה הגלי שהחל מאפיר כיסה את כתפיה. זכורה לי היטב הקנאה שחשתי באצבעותיה הארוכות והעדינות שהגיעו בקלות, כמעט בריחוף, לכל הקלידים ובווירטואוזיות מהפנטת. לעומתן, היו אצבעות ידיי קצרות, כמעט גוציות, ולא ממש נועדו לנגינה – בניגוד גמור לכישרון המוזיקלי ולשמיעה האבסולוטית בהם ניחנתי. עמוק בלב קיוויתי להיות תלמידתה האהובה והמועדפת, והתפללתי שתלמידיה האחרים ייעלמו פתאום, והיא תישאר רק המורה שלי.

האימונים הארוכים והמפרכים גרמו לי לחלום בהקיץ איך אצבעותיי הולכות ומתארכות ונדמות לאלה של אווה. פסנתר הקיר הקטן שקניתי בגוונים עמוקים של קוניאק בעל שש וחצי האוקטבות בלבד, הפך לפסנתר כנף שחור וענק, ושלושת הפסלונים של מוצרט, באך ובטהובן, המונחים על הפסנתר דרך קבע, גדלו והפכו לקומפוזיטורים חיים שהצטרפו אליי וניגנו יחד איתי. ואילו אווה פריד, שהייתה מסורה רק לשופן שלה, הפכה בדמיונותיי לסופרת הצרפתייה ז'ורז' סאנד שטיפלה במסירות באיש השברירי והחולני שמת צעיר כל כך, בן 39, והייתה פונה אליו: "הו פרדריק מון אמור ז'ה טם אה טואה טו מם אוסי? זו הייתה התקופה הכי רומנטית בחייהם.

כעבור זמן לא רב זנחתי את הפסנתר לטובת אהבה חדשה – הגיטרה. בתמימותי הייתי משוכנעת שיהיה לי איתה הרבה יותר קל עד שהמציאות טפחה על פניי אצבעותיי, שלא התארכו ולו במילימטר, חוו קושי אף חמור יותר בשעה